

וְהָא חֲזִי, כְּתִיב וְאַתָּה הָרַם אֶת מִטְף וּנְטָה אֶת יָדְךָ עַל הָיִם. מֵאִי וּנְטָה. כְּלוּמַר, וּנְטָה בְּחֵד גִּיסָא, דְּגַלְיָפָא בְּרַחֲמֵי וְדִינָא. וְכְתִיב וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ, וְלֹא כָתִיב וַיִּשְׁלַח אֶת יָדוֹ, כְּלוּמַר, אֶסְטִי מִחֵד גִּיסָא.

וְאִי תִימָא, דְּגַלְיָה הוּא מְקַדְּמַת דְּנָא נַחֲשׁ עָלֵי צוּר. אֲלֵא בְּאַסְנָא אֲתַגְלִיף דְּכְתִיב (שמות ד ג) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֲשׁ. בְּהֵיכָל שַׁעֲתָא אֲתַגְלִיף נַחֲשׁ עָלֵי צוּר.

וְהָא חֲזִי אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְשִׁמּוּי דִּהּוּ גַלְיָפִין בְּחוּטְרָא יַעֲבִיד אֲתָאן. וְתַנְיָא, תַּרְיִן אֲתִין אֲתַעֲבִידוּ בִימָא, בְּהֵוּא סֵטֶר דְּסֵטָא מֹשֶׁה בְּרַחֲמֵי וְדִינָא. בְּזַע יִמָּא לְיִשְׂרָאֵל בְּתַרִּיסָר שְׁבִילִין, וְאַתִּיב בְּדִינָא עַל מִצְרָאִי, וְאַטְבַּע לֹון בְּתַהוּמָא. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, וַיֵּשֶׁב ה' עָלֵיהֶם אֶת מִי הָיִם.

בְּהֵיכָל שַׁעֲתָא, בְּעִי לְאַפְקָא מִיָּא, אֲמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, אֶסְטִי חוּטְרָא מִגִּיסָא אֲחֵרָא. דְּתַרִּין אֲתָאן אֲתַעֲבִידוּ בִּיה. כְּמָא דְּאֲתַעֲבִיד מִסְטְרָא אֲחֵרָא. חַד אֶת הָכָא, וְחַד אֶת בְּמַרְיכָה. אֲבָל הַשְׁתָּא, וְהַפִּית בְּצוּר. מֵאִי צוּר. בְּהֵאִי צוּר דְּסָלִיק נַחֲשׁ.

לְיִמְנָא אֲחֵרָא אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאִי דְכְתִיב, (במדבר כ ח) קַח אֶת הַמִּטָּה וְהַקֶּהֱל אֶת הָעֵדָה אִתָּה וְאַהֲרֹן אַחִיךָ וְדַבַּרְתֶּם. מַהוּ וְדַבַּרְתֶּם, אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִנִּי לִיה עָלֵי נַחֲשׁ. דִּהָא אֲתַעֲבִיד בְּצוּר, הַשְׁתָּא בְּעִי דִּיתַעֲבִיד בְּנַחֲשׁ. לְאַשְׁלָמָא שִׁמּוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַלִּין אֲתוּון.

מִשְׁמַע דְּכְתִיב וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע. וְכְתִיב (שם כא ה) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאַלְהֵים וּבַמֶּשֶׁה. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, (שם כא ו) וַיִּשְׁלַח ה' בָּעָם אֶת

בְּאִי וִרְאָה, כְּתוּב (שם יד) וְאַתָּה הָרַם אֶת מִטְף וּנְטָה אֶת יָדְךָ עַל הָיִם. מַה זֶה וּנְטָה? כְּלוּמַר, וּנְטָה בְּצַד אֶחָד שֶׁחֲקוּק בְּרַחֲמִים וְדִין. וְכְתוּב וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ, וְלֹא כְתוּב וַיִּשְׁלַח אֶת יָדוֹ, כְּלוּמַר שֶׁנְטָה מִצַּד אֶחָד.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁהִיא חֲקוּק מְקַדָּם לְכֵן נַחֲשׁ עָלֵי צוּר? אֲלֵא בְּסִנְה נַחֲקָא, שְׁכְּתוּב (שם ד) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֲשׁ. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה נַחֲקָא עָלֵי צוּר.

וְכֹא רָאָה, אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁשִּׁמּוּתוֹ שֶׁהָיוּ חֲקוּקִים בַּמִּטָּה, יַעֲשׂוּ אוֹתוֹת. וְלִמְדֵנוּ, שֶׁנִּי אוֹתוֹת נַעֲשׂוּ בָיִם בְּאוֹתוֹ הַצֵּד שֶׁנְטָה מֹשֶׁה בְּרַחֲמִים וְדִין. קָרַע אֶת הָיִם לְיִשְׂרָאֵל בְּשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבִילִים, וְהָשִׁיב בְּדִין עַל הַמִּצְרִים, וְהִטְבִּיעַם בְּתַהוּמִים. זֶהוּ שְׁכְּתוּב (שם טו) וַיֵּשֶׁב ה' עָלֵיהֶם אֶת מִי הָיִם. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה רָצָה לְהוֹצִיא מִיָּם. אֲמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה, נְטָה בַּמִּטָּה מִצַּד אֲחֵר, שֶׁשִּׁנִּי אוֹתוֹת נַעֲשׂוּ בּוֹ כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשׂוּ מִהַצֵּד הָאֲחֵר. אוֹת אֶחָד כָּאן, וְאוֹת אֶחָד בְּמַרְיכָה. אֲבָל כַּעֲת, (שם יז) וְהַפִּית בְּצוּר. מַהוּ צוּר? בְּצוּר הַזֶּה שֶׁהִנַּחֵשׁ עוֹלָה בּוֹ.

לְפָעַם אַחֲרָת אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַהוּ שְׁכְּתוּב (במדבר כ) קַח אֶת הַמִּטָּה וְהַקֶּהֱל אֶת הָעֵדָה אִתָּה וְאַהֲרֹן אַחִיךָ וְדַבַּרְתֶּם, מַהוּ וְדַבַּרְתֶּם? אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, צוּרָה אוֹתוֹ עָלֵי נַחֲשׁ. שֶׁהָרִי נַעֲשֶׂה בְּצוּר, כַּעֲת צָרִיךְ שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּנַחֲשׁ, לְהַשְׁלִים אֶת שִׁמּוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ.

מִמִּשְׁמַע שְׁכְּתוּב וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע, וְכְתוּב (שם כא) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאַלְהֵים וּבַמֶּשֶׁה. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? (שם) וַיִּשְׁלַח ה' בָּעָם אֶת

הַנִּחֲשִׁים הַשָּׂרְפִים. מֶה נָחַשׁ חִילִיָּה בַּפּוּמִיָּה, אוֹף הֶכָא בַּפּוּמָא.

וּמִשָּׁה לֹא עֲבִיד הָכִי, אֲלֵא הֶכָּה, וְלֹא אֲשֵׁלִים שָׁמָּה, אֲלֵא חֲזוֹר בְּקִדְמִיתָא בְּשָׁמָּה דְּצוּר, וּשְׂבִק דְּנִחָשׁ, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב, וַיֵּךְ, וְלֹא כְּתִיב וַיִּדְבֹּר, כִּמְה דְּאַתְּפַקֵּד וַיְדַבֵּרְתֶּם. דְּתַנִּינָן, צוּר לְמַעַבְד, וְנִחָשׁ לְמַלְלָא. וּכְתִיב וַיֵּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוּ פַּעֲמִים, חַד דְּלִשְׁעֵבֵר, וְחַד דְּהִשְׁתָּא.

תְּנִינָא, אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר בִּה שְׁעֵתָא אֲשֶׁתָּאָר שָׁמָּה. כְּלוּמַר, דְּלֹא אֲשֵׁתָלִים בִּהֵהוּא אֵת, דְּשְׂבִק מִשָּׁה נִחָשׁ, וְלֹא אֲשֵׁתָלִים כָּל שָׁמָּה. דִּהָא בְּחַד גִּיסָא אֲשֵׁתָלִים בִּינָמָא. מְגִיסָא אֲחֵרָא שָׂרִי בְּצוּר, וְלֹא אֲשֵׁתָלִים בְּנִחָשׁ. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבַדְתָּ דְּשָׂרִי שְׁמִי, וְלֹא אֲשֵׁתָלִים לְמַעַבְד אֲתִין. אוֹף אֵת שָׂרִית, וְלֹא תִשְׁתָּלִים. לָכֵן לֹא תִבִּיאוּ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שָׂרִית לְאַפְקָא לֹוֹן, וְלֹא תִשְׁתָּלִים לְאַעְלָאָה לְהוֹן לְאַרְעָא, לָכֵן לֹא תִבִּיאוּ.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר יָדַע לְבָא דְּמִשָּׁה בְּקִדְמִיתָא דְּדַחֲחִיל, בְּד חָמָא נִחָשׁ. דְּכִתִּיב וַיִּנָּס מִשָּׁה מִפְּנֵיו. לְבָא חָמָא, וְלֹא יָדַע.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, כְּתִיב וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נִחָשׁ נִחָשֶׁת וַיִּשְׁמִימֶהוּ עַל הַנָּס. עַל נָס לֹא כְּתִיב, אֲלֵא עַל הַנָּס, בָּעָא לְאַתְקֵן וּלְאַשְׁלֵמָא מֶה דְּחִסֵּר. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה, כְּתִיב לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים, בְּמִים וְלֹא בְּדָבָר אֲחֵר. כִּשְׁם שֶׁהִתְחַלֵּתִי בְּמִים, בָּעִינָא דִּישְׁתָּלִים בְּשְׁמִי הַנָּס בְּמִים. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר אֲתָרָא דְּחִסֵּר לֹא שְׁלִים, אֲבָל אֲתַעְבִּיד נָסָא הֶכָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ, כְּתִיב עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף. עֲשֵׂה לָךְ, לְתוֹעֲלָתְךָ. עֲשֵׂה לָךְ, תִּקֵּן מִמֶּה דְּחִסֵּרְתָּ. עִם כָּל זֶה לֹא תִקֵּן אֲלֵא רִאִיָּה, שְׁהִיוּ

הַנִּחֲשִׁים הַשָּׂרְפִים. מֶה נָחַשׁ כַּחוֹ בְּפִיו, אִף כָּאֵן בְּפִהּ.

וּמִשָּׁה לֹא עָשָׂה כֵךְ, אֲלֵא הֶכָּה, וְלֹא הִשְׁלִים אֵת הַשֵּׁם, אֲלֵא חֲזוֹר כְּרִיאָשׁוֹנָה בְּשֵׁם הַצּוּר וַעֲזֹב אֵת הַנִּחָשׁ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיֵּךְ, וְלֹא כְּתוֹב וַיִּדְבֹּר, כִּמּוֹ שְׁנִצְטוּהוּ וַיְדַבֵּרְתֶּם. שְׁשִׁנִּינוּ, צוּר - לְעִשׂוֹת, וְהַנִּחָשׁ - לְדַבֵּר. וְכְּתוֹב (שם) וַיֵּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמַטְהוּ פַּעֲמִים. אֲחֵד שֶׁל שְׁעֵבֵר, וְאֲחֵד שֶׁל כַּעַת.

לְמִדְּנֵי, אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה נִשְׁאָר הַשֵּׁם. כְּלוּמַר, שֶׁלֹּא נִשְׁלַם בְּאוֹתָהּ הָאוֹת, שְׁעֵזֵב מִשָּׁה הַנִּחָשׁ, וְלֹא נִשְׁלַם כָּל הַשֵּׁם.

שְׁחָרִי בְּצַד אֲחֵד נִשְׁלַם בֵּים, מִצַּד אֲחֵר הִתְחַל בְּצוּר, וְלֹא נִשְׁלַם בְּנִחָשׁ. אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: עֲשִׂיתָ שִׁיתְחַלֵּל שְׁמִי, וְלֹא נִשְׁלַם לְעִשׂוֹת אוֹתוֹת? אִף אֲתָה הִתְחַלֵּת וְלֹא תִשְׁלַם, לָכֵן לֹא תִבִּיאוּ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הִתְחַלֵּת לְהוֹצִיאֵם - לֹא תִשְׁלַם לְהַכְנִיֵסם לְאַרְצָא, לָכֵן לֹא תִבִּיאוּ.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, יָדַע לֵב מִשָּׁה כְּרִיאָשׁוֹנָה שְׂכָתוֹד כְּשֶׁרָאָה הַנִּחָשׁ, שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת ד) וַיִּנָּס מִשָּׁה מִפְּנֵיו. הֵלֵב רָאָה, וְלֹא יָדַע.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, כְּתוֹב (בְּמִדְּבָר כֹּא) וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נִחָשׁ נִחָשֶׁת וַיִּשְׁמִימֶהוּ עַל הַנָּס. עַל נָס לֹא כְּתוֹב, אֲלֵא עַל הַנָּס. רָצָה לְהַתְקִין וּלְהַשְׁלִים מֶה שְׁחָסֵר. אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, כְּתוֹב (שם כו) לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים. בְּמִים וְלֹא בְּדָבָר אֲחֵר. כִּשְׁם שֶׁהִתְחַלֵּתִי בְּמִים, אֲנִי רוֹצֶה שִׁישְׁתַּלֵּם שְׁמִי הַנָּס בְּמִים. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, בְּמִקוֹם שֶׁהִיָּה חִסֵּר לֹא הִשְׁלִים, אֲבָל כָּאֵן נַעֲשֵׂה הַנָּס.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ, כְּתוֹב (שם כֹּא) עֲשֵׂה לָךְ שָׂרָף. עֲשֵׂה לָךְ - לְתוֹעֲלָתְךָ. עֲשֵׂה לָךְ - תִּקֵּן מִמֶּה שְׁחָסֵרְתָּ. עִם כָּל זֶה לֹא תִקֵּן אֲלֵא

רואין בַּנְחֹשׁ וַחֲיִין, אָבֵל לֹא נִתְקַדֵּשׁ שְׁמָא
בַּמִּים, וְנִשְׁאָר חֶסֶד מִהַשְׁאָר.

וְתִקְנַת בְּרָאִיָּה, (שם כז יב) עֲלָה אֶל הַר הָעֲבָרִים
הַזֶּה וּרְאֵה וּגּוֹ', וְרֹאֵת אוֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ
אֶל עַמִּיךָ, (דברים לד ד) הִרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא
תַעֲבֹר. תָּא חֲזִי, דַּעוֹנָשׁוּ הָהָר דְּאִפִּילוּ רֹאִיָּה
לֹא תֵקֵן כְּדִחֲזִי, כִּינֹן דַּעֲבַד לִיָּה רֹאִיָּה, בְּהָאִי
אֲשֵׁלִים לִיָּה רֹאִיָּה, אָבֵל לֹא אֲשֵׁלִים שְׁמִיָּה
בַּמִּיָּא, כְּמוֹ כָּל שְׁאָר שְׁמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲה שְׁאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לִכְּן לֹא תִבְיָאוּ. אָמַר מֹשֶׁה, הָאִי
חֲוִיָּא לְתַקְלָא דַּעֲלָמָא הָהּ. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לָאוּ הָכִי, דִּינָא הָהּ לְחִיָּיבָא, וַחֲיִין
לְמֵאֲרִי קִשּׁוּט. דְּכִתִּיב וּרְאֵה אוֹתוֹ וַחֲיִי. בְּאוֹתָהּ
שַׁעֲה יָדַע מֹשֶׁה דְּרָכִיו, וְהִצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין.
פְּתַח וְאָמַר, (שם לב ד) הַצּוֹר תָּמִים פְּעָלוֹ, דָּא הוּא
צוּר דְּקָא אֲמִרִינֵן. אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל,
דְּכִתִּיב וּרְאֵה אוֹתוֹ וַחֲיִי. וְכִתִּיב (תהלים יח לא) הָאֵל
תָּמִים דְּרָכֹו.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְהָא תַנִּינֵן א"ל גְּזֵרַת רַחֲמִי.
כְּמָה דְּאֵת אָמַר (במדבר כג כב) א"ל מוֹצִיאֵם
מִמִּצְרַיִם. (שמות לד ו) א"ל רַחוּם וְחַנוּן. אָמַר לִיָּה
לָאוּ הָכִי, דְּתַנִּינֵן, דְּשְׁלִיט רַחֲמִי עַל דִּינָא. אֵל
בְּלַחֲדוּדֵי יְכוּלַת הוּא, וּרְשׁוּתָא הוּא דִּילִיָּה.
מֵאִי יְכוּלַת, שׁוּלְטָנוּתָא. כְּלוּמַר, שְׁלִטְנוּתָא
דְּא"ל, אֲתַגְבֵּר גְּזֵרָה דִּילִיָּה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר
(בראשית לא כט) יֵשׁ לְאֵל יָדֵי, (רשומת דיליָה) יְכוּלַת דְּעִינָא
בִּישָׁא. אָמַר לִיָּה וְהָא כְּתִיב (דברים יז) הָא"ל
הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר. אֵל גָּדוֹל נִצָּחָא, אֵל בְּלַחֲדוּדֵי
נִצָּחָא.

וְכִתִּיב (שם לב ד) הַצּוֹר תָּמִים פְּעָלוֹ כִּי כָּל דְּרָכִיו
מִשְׁפָּט, הָא צוּר. א"ל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל
וּגּוֹ', הָא נִחֹשׁ עָלֵי צוּר. נִהְדֵּר לְמִילֵי קִדְמָאִי,

רֹאִיָּה, שְׁהִיוּ רוֹאִים בַּנְחֹשׁ וַחֲיִים,
אָבֵל הַשֵּׁם לֹא נִתְקַדֵּשׁ בַּמִּים,
וְנִשְׁאָר חֶסֶד מִהַשְׁאָר.
וְתִקְנַת בְּרָאִיָּה, (שם כז) עֲלָה אֶל הַר
הָעֲבָרִים הַזֶּה וּרְאֵה וּגּוֹ', וְרֹאִיתָהּ
אֶתָּה וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל עַמִּיךָ, (דברים לד)
הִרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא
תַעֲבֹר. בָּא וּרְאֵה, שַׁעֲנָשׁוּ הַזֶּה
שְׁאִפְלוּ רֹאִיָּה לֹא תֵקֵן כְּרֹאִי. כִּינֹן
שַׁעֲנָשׁ לֹא רֹאִיָּה, כְּזֶה הַשְּׁלִים לֹא
רֹאִיָּה, אָבֵל לֹא הַשְּׁלִים שְׁמוֹ
בַּמִּים כְּמוֹ כָּל שְׁאָר הַשֵּׁם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲה שְׁאָמַר
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִכְּן לֹא תִבְיָאוּ,
אָמַר מֹשֶׁה: הַנְּחֹשׁ הַזֶּה הִיָּה
לְתַקְלָה שֶׁל עוֹלָם. אָמַר לֹא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא כֹךָ, דִּין
הוּא לְרַשָּׁעִים, וַחֲיִים לְכַעֲלֵי
אָמַת, שְׁכַתוּב (במדבר כא) וּרְאֵה אֹתוֹ
וַחֲיִי. בְּאוֹתָהּ שַׁעֲה יָדַע מֹשֶׁה אֶת
דְּרָכִיו, וְהִצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין.
פְּתַח וְאָמַר, (דברים לב) הַצּוֹר תָּמִים
פְּעָלוֹ, זֶהוּ הַצּוֹר שְׁאֲמִרֵנוּ. אֵל
אֱמוּנָה וְאִין עוֹל, שְׁכַתוּב וּרְאֵה
אֹתוֹ וַחֲיִי, וְכַתוּב (תהלים יח) הָאֵל
תָּמִים דְּרָכֹו.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְהָרִי שְׁנִינֵנו, אֵל
- גְּזֵרַת הַרְחָמִים, כְּמוֹ שְׁנִינֵנו
(במדבר כג) אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם,
(שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן? אָמַר
לֹא, כֹךָ, שְׁשִׁנֵּנו שְׁשׁוּלְטִים
הַרְחָמִים עַל הַדִּין. אֵל לְבָדוּ יְכַלֵּת
הוּא, וְהַרְשׁוּתָא הִיא שְׁלוֹ. מַה זֶּה
יְכַלֵּת? שְׁלִטוֹן, כְּלוּמַר, שְׁלִטוֹן
שֶׁל אֵל, הַתַּגְבֵּרָה הַגְּזֵרָה שְׁלוֹ,
כְּמוֹ שְׁנִינֵנו (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל
יָדֵי, (הַרְשׁוּתָא שְׁלוֹ) הַיְכַלֵּת שֶׁל הָעֵין
הַרְעָ. אָמַר לֹא, וְהָרִי כְּתוּב (דברים
י) הָאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר. אֵל גָּדוֹל
מְנַצֵּחַ, אֵל לְבָדוּ מְנַצֵּחַ.

וְכַתוּב (שם לב) הַצּוֹר תָּמִים פְּעָלוֹ
כִּי כָּל דְּרָכִיו מִשְׁפָּט - הִנֵּה צוּר.
אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל וּגּוֹ' - הִנֵּה
נִחֹשׁ עָלֵי צוּר. נִחֹזֵר לְדְּכָרִים

וּכְתִיב (איוב ח א) הֲאֵל יַעֲזֹב מִשְׁפָּט. מִשּׁוּם דְּאוֹרְחִיָּה דְנַחֲשׁ לְאַסְטָאָה אוֹרְחִיָּה, לְכַן כְּתִיב וְאִין עֹל. הֲאֵל יַעֲזֹב מִשְׁפָּט חֵס וְשְׁלוֹם. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, הֵינֵנו דְּכְתִיב (תהלים פה ט) אֲשַׁמְעָה מָה יִדְבֵּר הָאֵל ה'.

(שמות ד ד) וַיִּשְׁלַח יְדֹו וַיַּחֲזֹק בּוֹ וַיְהִי לְמַטָּה בְּכַפּוֹ. כְּמָה דְאַתָּ אָמַר מַטָּה כְּלָפִי חֶסֶד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי שְׁנֵי מַטּוֹת הָיוּ, אֶחָד שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֶחָד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִשְׁמַע דְּכְתִיב (שם יז ט) וּמַטָּה הָאֱלֹהִים.

דְּתַנִּינָן, בְּשַׁעֲתָא שְׁהָיָה נוֹטֵל מֹשֶׁה הַמַּטָּה, הָיָה כְּאֵלּוֹ הָיָה בְּרִשּׁוֹתוֹ וּבִיכָלְתּוֹ. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (שם ד כ) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מַטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וְדַאי שְׂבִידוֹ לְקַח, אֲלֵא מַהוּ בְּיָדוֹ? בְּרִשּׁוֹתוֹ, כְּאֵלּוֹ הוּא שְׁלֹו. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִשּׁוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה עַד שְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן. כִּיּוֹן שְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הַחֲזִיר הַמַּטָּה לְפָנֵי הָעֲדוּת, וּמִשָּׁם הָיָה נוֹטֵל לַעֲשׂוֹת בּוֹ נְסִים. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (במדבר כ ט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטָּה מִלְּפָנֵי ה', כִּיּוֹן שְׁלַקְחוּ הָרִי הוּא בְּרִשּׁוֹתוֹ, וּכְשֶׁלּוֹ הָיָה.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמַּטָּה שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה, וּמִשְׁשֶׁת יָמִי בְּרִאשִׁית אֲתָבְרִי. כְּמָה דְּתַנִּינָן, וְהַמִּכְתָּב וְהַמַּטָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר, שֶׁל עֵץ הָיָה. מֵאֵן (דף קכ"ע ב) דְּאָמַר שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה, דְּכְתִיב (יחזקאל א כ) כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִיר דְּמוֹת כְּסֵא, וּכְתִיב מַטָּה הָאֱלֹהִים. וּמֵאֵן דְּאָמַר עֵץ הָיָה, דְּכְתִיב (שמות טו כה) וַיֹּרֶהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם וְגו'.

שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִכָּאֵן וּלְהֵלָאָה הָרִי חֶק וּמִשְׁפָּט לַעֲשׂוֹת נְסִים. חֶק וּמִשְׁפָּט, דְּכְתִיב

הֲרֵאוֹשׁוֹנִים, וְכְתוּב (איוב ח) הֲאֵל יַעֲזֹב מִשְׁפָּט? מִשּׁוּם שְׁדִרְךָ הַנַּחֲשׁ לְהִסִּיט דְּרַכּוֹ, לְכַן כְּתוּב וְאִין עֹל. הֲאֵל יַעֲזֹב מִשְׁפָּט, חֵס וְשְׁלוֹם? אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, הֵינֵנו שְׂכַתוּב (תהלים פה) אֲשַׁמְעָה מָה יִדְבֵּר הָאֵל ה'.

וַיִּשְׁלַח יְדֹו וַיַּחֲזֹק בּוֹ וַיְהִי לְמַטָּה בְּכַפּוֹ (שמות ד ד), כְּמֹ שְׁנֵאמַר מַטָּה כְּלָפִי חֶסֶד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנֵי מַטּוֹת הָיוּ - אֶחָד שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֶחָד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִמִּשְׁמַע שְׂכַתוּב (שם יז ט) וּמַטָּה הָאֱלֹהִים.

שְׁשִׁנִּינוּ, בְּשַׁעֲתָא שְׁהָיָה נוֹטֵל מֹשֶׁה הַמַּטָּה, הָיָה כְּאֵלּוֹ הָיָה בְּרִשּׁוֹתוֹ וּבִיכָלְתּוֹ. זֶהוּ שְׂכַתוּב (שמות ד ד) וַיִּקַּח מֹשֶ�ה אֶת מַטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וְדַאי שְׂבִידוֹ לְקַח, אֲלֵא מַהוּ בְּיָדוֹ? בְּרִשּׁוֹתוֹ, כְּאֵלּוֹ הוּא שְׁלֹו. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִשּׁוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה עַד שְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן. כִּיּוֹן שְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הַחֲזִיר הַמַּטָּה לְפָנֵי הָעֲדוּת, וּמִשָּׁם הָיָה נוֹטֵל לַעֲשׂוֹת בּוֹ נְסִים. זֶהוּ שְׂכַתוּב (במדבר כ ט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטָּה מִלְּפָנֵי ה'. כִּיּוֹן שְׁלַקְחוּ הָרִי הוּא בְּרִשּׁוֹתוֹ, וּכְשֶׁלּוֹ הָיָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמַּטָּה שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה, וּמִשְׁשֶׁת יָמִי בְּרִאשִׁית נִבְרָא, כְּמֹ שְׁשִׁנִּינוּ - וְהַמִּכְתָּב וְהַמַּטָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר, שֶׁל עֵץ הָיָה.

מִי שְׁאָמַר שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה - שְׂכַתוּב (יחזקאל א) כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִיר דְּמוֹת כְּסֵא, וְכְתוּב מַטָּה הָאֱלֹהִים. וּמִי שְׁאָמַר עֵץ הָיָה - שְׂכַתוּב (שמות ט"ו) וַיֹּרֶהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם וְגו'.

שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאֵן וּלְהֵלָאָה, הָרִי חֶק וּמִשְׁפָּט לַעֲשׂוֹת נְסִים. חֶק וּמִשְׁפָּט - שְׂכַתוּב (משלי') נַחֲשׁ עָלֵי צוּר. וְשָׁם נִסָּהוּ - מִשּׁוּם שְׂכַתוּב וַיִּמְתְּקוּ

(משלי ל יט) נַחֲשׁ עָלֵי צוּר. וְשֵׁם נֹסֶהוּ, מְשׁוּם דְּכָתִיב וַיִּמָּתְקוּ הַמַּיִם. דְּבָר אַחֵר, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִכָּאן וּלְהֵלָא חֵק וּמִשְׁפָּט, שְׁלֹא יִהְיֶה נִקְדָּשׁ אֲלָא בַּמַּיִם שְׁנִמְתְּקוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב כִּי מְרִים הֵם, מִכָּאן שְׁנִינוּ, יֵשׁ מַיִם עֲכוּרִים, וְיֵשׁ מַיִם צְלוּלִים, וְיֵשׁ מַיִם מְתוּקִים, וְיֵשׁ מַיִם מְרִים. וַיִּצְעַק אֶל ה', לָמָּה צָעַק, מִכָּאן שְׁהִיָּה בְּצַעַר בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. אָמַר לִיה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֹשֶׁה, הִנָּחֵשׁ שְׁנֵהֲפֹךְ בְּסִנָּה, עֲכָשְׁיוּ אֶצְטְרִיף לְחֻקָּא לִיה בְּצוּר. וְתַרְוִיָּהּ עֲמָדוֹ עַל הַמַּיִם הַמְרִים. וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה נִתְחַקֵּק צוּר בְּנִחֲשׁ שְׁהִיָּה בּוֹ קוֹדֵם, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, שֵׁם שֵׁם לּוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט.

בַּר אֱתָא רַבִּי אַבָּא, שְׁאִילוּ קָמִיָּה, אָמַר לְהוּ שְׁפִיר קֶאֱמַר ר' יְהוּדָה, וְהָכִי הוּא. וְאֵנָּה אֶצְטְרִיף לְגַלְאָה רְזָא דְמַלְאָה, הָא חֲזִינָא דְרַבִּי יְהוּדָה גְּלִי לָהּ.

אֲלֵא אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, הִשְׁתָּא בְּמַצְרִים הִיָּה הַמָּטָה שֶׁל אֶהְרֹן לְדַחוֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמַצְרִים, אָבֵל כְּשִׁינְאוֹ מַמְצְרִים, כִּמְהַ מְקַטְרְגִים מְזוּמָנִים עַל יִשְׂרָאֵל, לְדַחוֹתָם בֵּינָם, כִּמְהַ מַּיִם מְרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם. כִּמְהַ מַּיִם רָעִים יִקְטְרְגוּ בָהֶם. בָּאוּ לָיִם - בָּא רַהֲב שָׁרוּ שֶׁל מַצְרִים וְשֶׁל יָם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מֹשֶׁה, (שְׁמוֹת יד) הָרָם אֶת מִטְףְּ וּנְטָה אֶת יָדְךָ. כִּיֹּן שְׁאֵמַר הָרָם אֶת מִטְףְּ, מַהוּ וּנְטָה אֶת יָדְךָ? אֲלֵא הָרָם אֶת מִטְףְּ נִגְדָּה שָׁרוּ שֶׁל יָם. בָּאוּ לְמַרְה, כִּמְהַ מַּיִם מְרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם, וְנִצְטָעַר מֹשֶׁה וְצָעַק, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, וַיִּצְעַק אֶל ה'.

בָּאוּ לָיִם, בָּא רַהֲב שָׁרוּ שֶׁל מַצְרִים וְשֶׁל יָם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֹשֶׁה הָרָם אֶת מִטְףְּ וּנְטָה אֶת יָדְךָ. כִּיֹּן דָּאֵמַר הָרָם אֶת מִטְףְּ, מַהוּ וּנְטָה אֶת יָדְךָ. אֲלֵא הָרָם אֶת מִטְףְּ נִגְדָּה שָׁרוּ שֶׁל יָם. בָּאוּ לְמַרְה, כִּמְהַ מַּיִם מְרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם, וְנִצְטָעַר מֹשֶׁה וְצָעַק, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, וַיִּצְעַק אֶל ה'.

הַמַּיִם. דְּבָר אַחֵר, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וּלְהֵלָא חֵק וּמִשְׁפָּט, שְׁלֹא יִהְיֶה נִקְדָּשׁ אֲלָא בַּמַּיִם שְׁנִמְתְּקוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב כִּי מְרִים הֵם, מִכָּאן שְׁנִינוּ, יֵשׁ מַיִם עֲכוּרִים, וְיֵשׁ מַיִם צְלוּלִים, וְיֵשׁ מַיִם מְתוּקִים, וְיֵשׁ מַיִם מְרִים. וַיִּצְעַק אֶל ה', לָמָּה צָעַק? מִכָּאן שְׁהִיָּה בְּצַעַר בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. אָמַר לּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה, הִנָּחֵשׁ שְׁנֵהֲפֹךְ בְּסִנָּה, עֲכָשְׁיוּ צְרִיף לְחֻקָּק אוֹתוֹ בְּצוּר, וּשְׁנִיָּהּ עֲמָדוֹ עַל הַמַּיִם הַמְרִים. וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה נִחַקֵּק צוּר בְּנִחֲשׁ שְׁהִיָּה בּוֹ קֹדֵם. זֶהוּ שְׁכָתוּב שֵׁם שֵׁם לּוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט.

בְּאֲשֶׁר בָּא רַבִּי אַבָּא, שְׁאִלוּ לְפָנָיו. אָמַר לָהֶם, טוֹב אוֹמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכֵן הוּא. וְאֵנִי נִצְרָף לְגַלוֹת סוּד הַדְּבָר, הִרִי רְאִיתִי שְׁרַבִּי יְהוּדָה גִּלָּה אוֹתוֹ.

אֲלֵא, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: מֹשֶ�ה, כָּעַת בְּמַצְרִים הִיָּה הַמָּטָה שֶׁל אֶהְרֹן לְדַחוֹת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמַצְרִים, אָבֵל כְּשִׁינְאוֹ מַמְצְרִים, כִּמְהַ מְקַטְרְגִים מְזוּמָנִים עַל יִשְׂרָאֵל לְדַחוֹתָם בֵּינָם, כִּמְהַ מַּיִם מְרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם. כִּמְהַ מַּיִם רָעִים יִקְטְרְגוּ בָהֶם. בָּאוּ לָיִם - בָּא רַהֲב שָׁרוּ שֶׁל מַצְרִים וְשֶׁל יָם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מֹשֶ�ה, (שְׁמוֹת יד) הָרָם אֶת מִטְףְּ וּנְטָה אֶת יָדְךָ. כִּיֹּן שְׁאֵמַר הָרָם אֶת מִטְףְּ, מַהוּ וּנְטָה אֶת יָדְךָ? אֲלֵא הָרָם אֶת מִטְףְּ נִגְדָּה שָׁרוּ שֶׁל יָם. בָּאוּ לְמַרְה - כִּמְהַ מַּיִם מְרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם, וְנִצְטָעַר מֹשֶׁה וְצָעַק. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּצְעַק אֶל ה'.

אָמַר לּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶ�ה, הִרִי לָךְ עֲצָה בְּזָה, הַשְׁלֵךְ הַמָּטָה

אָמַר לִיה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶ�ה, הִרִי לָךְ עֲצָה בְּזָה, הַשְׁלֵךְ הַמָּטָה